

27.2.2023

Kunta- ja aluehallinto-osasto

Hyvinvointialueiden toiminnan vakiinnuttamiseen ja kehittämiseen kohdistettavan valtionavustuksen työryhmä

Aika 27.2.2023 klo 8.32–9.42.

Paikka Teams

Osallistujat	Ahonen Ville-Veikko	puheenjohtaja
	Heinonen Noora	jäsen
	Tyni Tero	jäsen
	Koponen Ville	jäsen
	Jaakkola Jenni	jäsen
	Heinäsenaho Markku	jäsen
	Kuopila Antti	jäsen
	Määttä Jaana	jäsen
	Snellman Tiina	jäsen
	Korhonen Antto	asiantuntijasihteeri
	Mäkäläinen Jari	asiantuntijasihteeri

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 8.32.

2. Edeltävän kokouksen pöytäkirja

Tuotiin tiedoksi, että edeltävän kokouksen pöytäkirja löytyy Kampuksesta.

3. Ajankohtaiset asiat

Puheenjohtaja kertasi asetusvalmistelun aikataulua.

Sote-ministeriryhmä kokoontuu torstaina 2.3., jolloin käsittelyssä on hyvinvointialueiden toiminnan vakiinnuttamiseen ja kehittämiseen kohdistettavan valtionavustuksen valmistelutilanne. Sote-ministeriryhmään valmisteltavaa materiaalia käsitellään tämän työryhmän kokouksen seuraavissa asiakohdissa.

Eduskunnan valtiovarainvaliokunta on antanut mietintönsä valtion lisätalousarviosta, johon valmisteltava hyvinvointialueiden valtionavustus sisältyy. Mietinnössä ei ilmennyt seikkoja, jotka estäisivät lisätalousarvion etenemisen eduskunnassa. Alustavan aikataulun mukaan lisätalousarvio tulee voimaan 8.3., mikä tarkoittaa, että hyvinvointialueiden valtionavustusta määrittävä valtioneuvoston asetus säädetään niin, että avustusta voidaan käyttää 8.3.2023 alkaen syntyneisiin hyvinvointialueiden toiminnan vakiinnuttamisen ja kehittämisen kustannuksiin.

4. Laskelmavaihtoehtojen esittely

Antto Korhonen esitteli kunta- ja aluehallinto-osastolla valmisteltuja laskelmavaihtoehtoja 350 miljoonan euron valtionavustuksen määrärahan jakautumiselle hyvinvointialueittain.

Laskelmavaihtoehtoja on valmisteltu yhteensä 12. Vaihtoehdot eroavat toisistaan avustuksen määräytymisperusteiden (kiinteä osuus, järjestämisvastuullisten määrä ennen uudistusta, asukasmäärä) ja niiden painotusten osalta. Laskennan pohjana ovat aiemmat valtionavustuslaskelmat, joihin on päivitetty hyvinvointialuekohtaisia tietoja muun muassa hyvinvointialueiden väestömääristä. Osassa laskelmia huomioidaan myös aiempien järjestämisvastuullisten määrä (ns. sirpalealuekriteeri) ja hyvinvointialueen asukasmäärä, minkä lisäksi valtionavustusta on jaettu tasasuuruisuena kiinteänä osuutena hyvinvointialueille.

HUS:in ja Helsingin osuuksia on käsitelty vaihtoehtolaskelmissa kolmella tavalla. Ensimmäisen vaihtoehdon mukaan HUS ja Helsinki saavat kiinteät osuudet valtionavustuksesta. Toinen vaihtoehto on, että vain HUS saa kiinteän summan ja Helsingin osuus perustuu laskennallisiin tekijöihin samoin kuin hyvinvointialueilla. Kolmannessa vaihtoehdossa kukaan ei saa kiinteitä avustussummia.

Keskusteltiin mallien eroista ja määräytymisperusteiden muutosten vaikutuksista hyvinvointialuekohtaiseen avustusmäärään sekä siitä, kuinka monta laskelmavaihtoehtoa sote-ministeriryhmän materiaaliin liitetään. Lisäksi keskusteltiin siitä, mitä mallia HUS:n ja Helsingin rahanjakoon sovelletaan.

Sote-ministeriryhmän osalta keskusteltiin siitä, kuinka monta rahoitusvaihtoehtoa ministeriryhmään on järkevää viedä, jotta vaihtoehtojen erot ovat edelleen

selkeät. Keskustelun pohjalta päätettiin, että ministeriryhmään toimitetaan kolme erilaista laskentamallia, joihin kuhunkin sisältyy kolme vaihtoehtoista tapaa käsitellä Helsingin ja HUS:in tilannetta. Näin ollen ministeriryhmässä esitellään yhteensä yhdeksän erilaista vaihtoehtoa. Niiden oheen valmistellaan esitysmateriaali, jossa käsitellään vaihtolisten laskemien peruseriaatteita ja muita avoimia kysymyksiä sekä mahdollisia riskejä ja huomioita kaikista malleista. Virkakunta ei muodosta esittelydioissa preferenssiä vaihtoehtoista rahoituksen laskentaperiaatteista.

Helsingin ja HUS:n kiinteiden osuuksien määrittäminen todettiin haasteelliseksi. Keskustelussa huomautettiin, että jos valituksi tulee malli, jossa kaikille alueille jaetaan avustusta laskennallisella perusteella ja lisäksi kohdistetaan erillinen määräraha suoraan HUS:ille, on vaarana Uudenmaan hyvinvointialueiden ja Helsingin ylikompensaatio. Ratkaisu on perusteltava, mikä arvioitiin mahdollisesti haastavaksi. Toisaalta keskustelussa huomioitiin, että jos HUS ei saa erillistä määrärahaa, täytyy suunnitella avustuksen edelleenjakamisen ja raportoinnin järjestelyt, joilla HUS saisi käyttää osan Uudenmaan hyvinvointialueiden ja Helsingin saamista valtionavustuksista. Myös tätä pidettiin hankalana toteuttaa. Ministeriryhmältä odotetaan linjauksia myös Helsingin ja HUS:in avustuksiin liittyen.

5. Asetusluonnoksen valmistelu

Työryhmässä käsiteltiin myös asetusluonnoksen valmistelun tilannetta ja mahdollisia muutostarpeita.

17.2. järjestetyssä kuulemistilaisuudessa hyvinvointialueet esittivät lukuisia konkreettisia valtionavustuksen käyttötarkoituksia. Kuulemisessa nousivat esiin lukuisten asetusluonnokseen jo sisältyvien asioiden lisäksi muun muassa YTA-yhteistyö, varautuminen, siirtymän aiheuttamat väliaikaiset kustannusten päällekkäisyydet ja hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen.

Keskustelussa päädyttiin siihen, että kuulemistilaisuuden anti voidaan ottaa huomioon asetuksen perustelumuistiossa ja varsinaiset asetukseen kirjatut valtionavustuksen käyttökohteet pysyvät ennallaan.

6. Kuulemistilaisuuden valmistelu

Puheenjohtajan esityksestä valtionavustuksen valmistelun toinen kuulemistilaisuus hyvinvointialueille, Helsingille ja HUS:ille päätettiin järjestää perjantaina 10.3. klo 9-11.

Kutsu tilaisuuteen lähetetään 28.2. ja tilaisuudessa kommentoiva materiaali, kuten asetusluonnos ja laskelmat, lähetetään alueille viimeistään maanantaina 6.3. Alueet voivat myös lausua asetusluonnoksesta kirjallisesti maanantaihin 13.3. klo 16 mennessä.

7. Seuraava kokous

Työryhmän seuraava kokous järjestetään perjantaina 3.3. klo 11.30–12.30.

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 9.42.